

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Difficultas III. Proponitur alius modus Locutionis Angelicæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

RESPONDETUR. Conformiter ad dicta supra, quod de facto defendi possit, non dari species concreatas talium actuum, sed illas tum primum poni. Sed etiam posito, quod concrecentur species secretorum, posset adhuc defendi quomodo sola voluntas illos actus constituat in ratione secretorum: quia de facto & Deus tanquam Auctor naturæ ordinat, & bonum creaturæ intellectus id deposcit, ut actus illius in terris, in ordine ad nosci ab alio, sint dependentes: Ita ut mutetur illud objectum ratione circumstantiæ, non positæ volitionis de manifestando: & quamvis illa volitio non reddat objectum quoad entitatem, magis intelligibile, reddat tamen proximius intelligibile, auferendo circumstantiam dictam, tanquam invehentem secretum. Dupliciter autem potest se habere voluntas ad inducendum secretum. Primò præcisè per actum positivum voluntatis quo dicat: Nolo hoc ab aliis sciri. Secundò potest induci negativè h. e. per non positionem actus voluntatis de manifestando. Uterque hic actus est sufficiens ad inductionem sigilli: Sed ille prior non est necessarius: non sunt enim multiplicanda entia sine necessitate: nulla autem necessitas illius positivæ voluntatis, ad inductionem secreti: poneremusque tædiosam repetitionem in Angelo, nolo hoc nosci, nolo hoc nosci. Essetque id in fraudem Angeli: quia si aliis attentò excideret illi facere illum actum, hoc ipso maneret ab aliis cognitus.

INSTAT Suarez. Si secretum stat in occultatione per solam voluntatem, posset unus Angelus alteri occultare suam substantiam & se facere illi invisibilem.

RESPONDETUR. Completivè occultatio fit per voluntatem, sed non præsuppositivè: supponit enim aliunde materiam talem, quæ possit occultari: Non potest autem occultari ipsa substantia; quia non potest esse bonum naturæ rationalis non nosci suam existentiam, & cum ipsa sui existentia exeat ut ita dicam, in theatrum naturæ, est extra jam dispositionem, ut possit nosci vel non nosci. Nec deposcit hoc universum rationale, ne suæ substantiæ noscantur, deposcit autem, ne noscantur actus.

Quando autem redit Suar. ad illud principium: quia sine excitatione non est intelligibile quomodo alius Angelus ad audiendum inducatur: ad hoc jam responsum est. Sufficere solam extrinsecam excitationem, avulsionemque sigilli ab actu, & sicut cum objectum habet existentiam, determinat, vel potius complet speciem ut possit in notitiam exire sine ulla excitatione extrinseca, ita & in præsentem.

OBJICITUR 3. Si locutio mentalis posset esse actus voluntatis, non bene colligeremus secundam personam accipere ex vi processionis intellectus Patris, idque ex eo quod procedat ut verbum per dictionem.

RESPONDETUR. Tunc non nisi locutionem perfici volitione, quando ipsum objectum manifestandum, subditur dominio ipsius loquentis, liberæque ejus dispositioni. Et quando ad maximum est in potestate unius, dirigere illam notitiam ad alium. Jam autem ne Pater loquatur Filio, ne illi communicet naturam, quæ intellectio est, non subest id potestati Patris: nam ex necessitate, inclinatione, determinationeque naturæ, sequitur illa fecunditas in Divinis, quæ primum exercetur locutione.

Quomodo in hac sententia unus possit mentiri alteri, explicatum ubi de locutione per signa. Poterit autem simul pluribus vel uni loqui: quia poterit ad plures vel ad unum velle dirigere suum conceptum. Jam autem tam loquens in loquendo, quam audiens servabunt suam libertatem: Prior, quia poterit velle vel nolle dirigere suum conceptum. Posterior autem: quia poterit nolle uti & nolle applicare mentem ad penitus noscendum, alioque transferre cogitationem.

Sed potestne audiens omnino ignorare, id, de quo sibi fit locutio?

Multi censent non posse: quia habet omnia requisita ad agendum. Commodius dicitur quod sicut objecta sensibilia, ita & spiritualia habent vim occurrendi intellectui, pro occurso posito, non potest non generari aliqua saltem confusa notitia objecti: quia ad hanc confusam notitiam habet omnia requisita. Sed potest nolle scrutari penitus, aliò transferendo mentem. Unde occurso illo objecti posito Deus tanquam Auctor naturæ obligatur ad dandum concursus, ut saltem confuse attendat ad id quod alius illi loquitur, cujus oblatio concursus fundatur in exigentia, quæ exigitur notitia à potentia necessaria, posita cum suis prærequisitis, & quæ exigitur bonum locutionis, à natura rationali.

DIFFICULTAS III.

Proponitur alius modus Locutionis Angelicæ.

PRÆMITTO I. Nomine locutionis communiter venire, manifestationem mentis alteri. Dixi potius mentis quam conceptus. Quia cum locutio possit fieri non solum circa manifestandos actus intellectus, sed etiam circa actus voluntatis, commodius in rigore loquendo usurpatur hoc nomen mentis quam conceptus. Quia ly conceptus magis est nomen restrictum & appropriatum actibus intellectus: quia intellectus propriè concipit gignitque intentionaliter, ly autem Mens in communi etiam phrasi supponere potest pro voluntatis actu. Ut cum dico accidit hoc ad mentem meam, hoc est secundum appetitum. Item Mens mea est hoc vel illud dare. Ubily mens supponit pro volo.

PRÆMITTO 2. *Manifestationem hanc mentis alteri Angelicam, utpote nobis ignotam, debere explicari per notioem nobis locutionem nostram. Et quidem notior est nobis locutio externa nostra, quia sub sensum cadens; sed nota nobis est locutio nostra interna, quam etiam in nobis experimur.*

Quod ipsum, sic explicatur, potentia humanæ, in particulari intellectus non solum hoc habet, quod possit elicere actus specie distinctos qualis est prima, secunda, tertia operatio, itemque actus specie distinctorum objectorum notitiosos; sed etiam habent modum versandi alium & alium; & quidem non solum eum, qui stet in hoc, quod est clarius vel obscurius idem penetrare, sed etiam in modo, suos actus formandi; & sic alio modo experimur nos habere cum consentimus, aliter cum dissentimus. &c. Sic etiam potest haberi modus formandi aliter & aliter verbum mentis & locutionem internam. Porro aliter verbum mentis nobis & per ordinem ad nos formamus, & aliter per ordinem ad alios: cum enim aliquis sibi loquitur, sibi format manifestationem & representationem objecti, illa in hoc stabit solo præcise, ut prædicata quæ objectum in re continet, transferat in se intentionaliter. Si autem mente loquatur alteri, non format semper sibi hunc conceptum vellem hanc meam mentem v. g. Petrum noscere, sed format directe ipsam locutionem internam, talia formando verba mentis, quæ imbibunt expressionem ad alium, suoque ordine, ad alium vergunt. Ita ut talis modus sit internus ipsius illius cogitationis & actionis intentionalis, qui faciat hoc intentionaliter, experimatque æquivalenter, quod expriment formaliter illa verba extrinseca; Hoc tibi dico. Clarius huius explicatio petitur magis ex ipsa experientia internæ locutionis, quæ nos præcipue irati, vel parantes loqui, colloquimur cum aliis interne; ita ut videatur illa locutio præter expressionem objecti, dicere ordinem manifestationis objecti non sibi sed alteri, respondensque ut dixi his verbis; hoc tibi dico: hoc tibi manifesto &c. Erit ergo constitutivum illius locutionis, ipsa conditio verbi mentis, talem ordinem dicens.

PRÆMITTO 3. *Locutionem internam cum aliis, duplicem ordinem dicere ad illos alios. Primus ordo necitens ipsum verbum mentis cum alio, tanquam cum objecto: & hic ordo non est constitutivus locutionis: nam reperitur in omni nostro actu intellectus, cum tamen non omnis actus intellectus, sit locutio. Secundus ordo est, qui necit manifestationem cum alio per titulum ordinis, ut percipiatur objectum, perque conditionem verbi mentis, talem ordinem dicentis. His præmissis*

DICENDUM est. *Loqui Angelos prædicto modo, ita ut illa locutio sit non aliud, quam intellectio*

Angelica, quæ ponit intellectualem manifestationem conceptus alteri, eo verbo, quod de se dicat ordinem ad alius notitiam, respondetque huic vel simili verbo externo: hoc tibi dico. Videtur hæc sententia in hoc saltem doceri à Vasquez d. 211. c. 11. Quia ille locutionem ponit etiam esse intellectioem, licet hoc longè aliter explicet.

PROBATUR 1. *Auctoritate Patrum quos adfert cit. Vasq.*

Theophilactus explicans illud Pauli si linguis Angelorum loquar, inquit, *si quidem potentia quadam intelligendi, quæ invicem dicunt, communi cano sensu, Angelorum est lingua.*

Theodoretus in eundem locum, *Angelorum autem linguis, dicit, non quæ sensu, sed quæ intelligentiæ percipiuntur per quas & universorum Deum laudant & inter se differunt.*

Beda l. 2. in Job c. 7. explicans illa verba, si subito apparuerit aurora. Quod volunt, inquit, subito enuntiant, enuntiatio autem, intellectio quædam est.

Sed asserri insuper possunt Auctoritates S. Thom. qui Locutionem de linea intellectiois esse dicit, & non requirit aliud excitativum intrinsecum audienti.

In primis q. 107. a. 2. in corpore; Quamvis meminerit ordinationis conceptus, quæ fiat per voluntatem, loquitur tamen de voluntate, quasi antecedenter movente intellectum, ut talem conceptum formet. Ad tertium enim, inquit, *sicut ergo per signum sensibile excitatur sensus; ita per aliquam virtutem intelligibilem potest excitari mens Angeli ad attendendum, quæ virtus intelligibilis est formalis locutio. Ex quo*

Inferes. Cum locutio sit virtus intelligibilis, hoc ipso erit partus intellectus.

Et in secundum Dist. 11. in secunda p. textus q. 1. art. 3. ad 4. dicit, quod quando unus Angelus vult alteri loqui, sit signum, inquit, *expressum interioris conceptus & talis expressio vocatur locutio, non quidem vocalis, sed intellectualibus signis expressa.*

Quod autem non sit necessarium ullum excitativum intrinsecum audienti colligitur ex q. 9. de verit. art. 5. ad 2. Angelus loquens, inquit, nihil facit in Angelo cui loquitur, sed fit aliquid in Angelo ipso loquente, & hoc ab alio cognoscitur. L. 2. ad Anibaldum dist. 10. q. unica a. 4. ad 3. Quando aliquis Angelus ad alium convertitur, ut cum alloquatur, ipsa conversio ab alio Angelo cognoscitur, tanquam ad se pertinet, nec est ibi aliqua excitatio necessaria.

PROBATUR 2. Posito verbo illo ita formato, sufficienter est illud verbum quantum de se manifestativum mentis, ergo sufficienter per illud perficitur locutio; cum locutio sit manifestatio mentis alteri. Ant. probatur; Tum quia directio voluntatis est sufficiens manifestatio propter ordinem ad audientem, nexumque cum illo, ergo cum etiam hic ordo, nexumque

reperia-

reperitur in tali verbo; tale verbum erit sufficienter manifestativum. Tum quia, si illud verbum, non esset de se sufficienter manifestativum mentis, & diceret ordinem essentialem, nexumque ad manifestandum alteri & non diceret: diceret quidem ut supponitur ex explicacione sententiae: non diceret autem, quia non esset sufficienter manifestativum: Quomodo enim essentialiter aliquid est ad manifestandum, si non est sufficiens manifestare? Tum quia verbum in sua specifica conditione non directum ad alium, est ipsi noscenti sufficienter representativum; Ergo & verbum in sua specifica conditione dicens nexum ad manifestandum alteri, erit eidem sufficienter manifestativum.

PROBATUR 3. Quia in primis haec Explicacio est conformis ad locutiones nobis per experientiam notas. Et ex alia parte salvat omnia, quae in hac materia difficultatem habent: Salvat enim in primis quomodo possit uni loqui, quin loquatur alteri: Quia scilicet dicit nexum illius verbum non nisi cum hoc, idque ex conditione talis suae formationis. Et sicut haec ordinatio voluntatis ad hunc, facit ut non nisi hic noscat: Ita & nexum verbi illius cum hoc, facit ut non nisi hic noscat, supposito pro utraque parte iure secreti, aliis explicato.

Deinde salvat, quomodo non omnes nostrae intellectiones sint locutio: Nam non omnes dicunt istum ordinem. Ostendit item, quid de novo tunc ponatur: nempe ipsa intellectio, habens talem ordinem, suae conditioni innexum.

Ostendit insuper, quomodo unus Angelus alteri mentiri, eique equivocare possit: Quia potest habere cogitationes tales directas ad alium, quales nos habemus, dum dirigimur ut equivocemus.

Denique per hanc sententiam conciliantur aliae. Nam cum sententia Vasquez coincidit ponendo locutionem esse intellectionem. Concordabit cum sententia Arriaga requirendo applicationem intellectus ad formandum tale verbum, sitque ex imperio voluntatis. Nihilominus non in sola volitione statuimus locutionem; quia experimur, nos, saltem interdum interius, aliis loqui, sine ulla ordinatione voluntatis qua tali. Nec hanc locutionem statuimus in cognitione reflexa; quia experimur nos interne loqui alteri, non reflectendo nos, quod cogitemus, taliter illi loquendum esse, sed procedendo ad directam formationem, jam descripti verbi mentis.

OBJICITUR 1. De hoc ipso quaeritur, quomodo illa ipsa manifestatio perficiatur?

RESPONDETUR. Elicitivè perfici illam ab intellectu, formaliter autem stabit praedicatis, quae explicuimus.

OBJICITUR 2. Ex dictis deberent esse multae actus nostrae manifesti; imò & angelici; quorum tamen occultatio, esset bonum naturae intellectualis. Ut si ex primo motu indignabundè unus loquatur alteri.

RESPONDETUR. Retorquendo argumentum, & inquirendo quid sit futurum, si aliquis subitaneo motu, velit alteri manifestare suum conceptum? Si dicas hoc ipso exire illos ex iure secreti, subdique iuribus communibus noscendi, idem & nos dicemus. Quod si dicas, quod locutio debeat esse communicatio libera & voluntaria propriae mentis, utpote bonum appropriatissimum, libere operanti, naturae rationali, cumque haec libertas non sit in subitaneis motibus; hinc sequi, quod nec illis perficiatur locutio: Idem in praesenti nos dicemus, quod bonum locutionis sit bonum advertentis naturae rationalis appropriatum, quae advertentia non salvatur in subitanea illa verbi formatione.

OBJICITUR 3. Haec sententia supponit locutionem unius Angeli ad alium consistere in actu aliquo immanente loquenti, quae in audientem non transeat, quod non potest dici: Quomodo enim ad audiendum determinetur?

RESPONDETUR. Sicut ipsum objectum praesens, complet speciem Angeli, ut in illius objecti notitiam prodeat, nihil agendo vel in speciem, vel in intellectum Angeli: Ita idem fieri poterit in praesenti; sufficietque sola immutatio intellectus Angeli audientis, stans in actuali perceptione ejus objecti, quod illi manifestatur.

QUAESTIO III.

De Actione Angeli, quae est illuminatio.

SPECIES locutionis est Illuminatio: Omnis enim illuminatio est locutio, quamvis non omnis locutio, sit illuminatio: Nam inferiores Angeli loquuntur etiam superioribus, non tamen illos illuminant. Tota difficultas in praesenti est quid sit illuminatio: Nam ex hac explicatione pendet, quinam Angeli, & in qua materia illuminent? In quibus duobus tota haec materia vertitur. Neque enim jam disputatur, An de facto detur Illuminatio: Supponitur enim ab omnibus contra Durandum eam dari, propter auctoritatem Dionysii de Cael. Hier. L. cit. c. 14. *Hac lex à Deo sancita est, inquit, ut in unaquaque Hierarchia & primi sint, & medi, & postremi ordines; inferiorumque superiores Doctores sint, eisque quasi digito, viam monstrant.* Similia habet Damasc. Lib. 2. de Fide orthod. c. 3. Bern. L. 5. de Consid. c. 4. Et alii apud Joan. à S. Thoma disp. 25. a. 2. & ante illum apud Suarez L. 6. c. 11.

EXPLICANT 1. aliqui. Quod Illuminatio sit locutio angelica habens has condiciones.